

30.09.1992

Istanbul Kültür ve Sanat Vakfı
Genel Müdürlüğü'ne

4. Uluslararası İstanbul Bienali çalışmalarının başlamak üzere olduğu şu günlerde, kataloğu hazırlamakla görevli olduğum ve hazırlık çalışmalarının son bir ayına katıldığım 3. Uluslararası İstanbul Bienali'ne ilişkin gözlemlerimi, 4. Bienal Danışma Kurulu ve Yönetimine yardımcı olabilmek amacıyla belirtmek istiyorum.

Genel

1. IKSVM'nin deneyimli üyeleri dışında düzenlemede görevlendirilen kişilerin, bütün iyi niyet ve çabalarına karşın yetersiz oldukları ve iyi yönlendirilemedikleri.

2. Curator'la ekip arasındaki iletişim ve bilgi aktarımındaki eksiklikler.

Düzenleme

1. Bienal çalışmalarının duyurulması için çok geç kalındı. Bu da doğal olarak pek çok kişinin, özellikle de sanatçıların tepki göstermesine neden olan etmenlerden biriydi, spekülasyonlara yol açtı. Bienalle ilgili bilgilerin etap, etap, netleştikçe duyurulmasında sonsuz yarar görüyorum.

2. Neredeyse son bir aya sıkıştırılan basın bültenleri aceleye geldiğinden yeterince bilgilendirici olamadı. Ayrıca bu bültenler, sanatçı adlarının yanlış yazımlarından, içerikli pek kolay anlaşılamayan bazı işlerin tanıtımına, hatta başlıklarına kadar çeşitli hatalarla doluydu. Bu nedenle, bültenlerle katalog

arasında uyum sağlanamadı. Bu metinlerin kataloğu hazırlayan kişinin denetiminden geçmesi ya da basın sorumlusunun katalog editörü ile yakın ilişki içinde olup, doğru bilgiler edinmesi gerekirdi.

3. Basınla ilişkiler gerek bienal öncesi, gerekse bienalin kuruluşu sırasında son derece yetersizdi. Ayrıca bienal dolayısıyla İstanbul'a gelen bazı uzmanlar, eleştirmenler ve bienal çerçevesinde konferans veren kişilerle ilgili yapılan tanıtımlar da hem azdı, hem de doyurucu olmadı.

Bienalin kuruluş çalışmalarının yapıldığı 1 haftalık süre içinde yabancı basın mensupları sürekli çalışmalarını izlerken ve hepimizle (!) konuşurken, Türk basınından tek bir kişi bienal mekânına getirilememişti. Ne yabancı basın, ne de kendi merakından gelen bir ya da iki Türk basın mensubu karşısında muhatap bulabildi. Görevli bienal ekibi 75 dolayındaki sanatçının ÇOK ACİL yapılmasını istediği şeylere yetişmeye çabalamaktan sürekli basın mensuplarından kaçmak durumunda bırakıldı. Konuyla ilgili yetkili bir kişinin orada bulunup, basın mensuplarıyla ilgilenmesi pek çok şeyi değiştirebilirdi.

4. Yaklaşık 15 kişilik yardımcı ekibin çoğu sanat öğrencisiydi ve büyük bir özveriyle çalıştı. 4. Bienal'in bu ekipten tekrar yararlanmasını öneriyorum ama biraz daha olumlu şartlarda. Çoğu gece yarısı eve dönmek istediğinde bir vasıta bile bulamadı. Ayrıca profesyonel hamalların kaldırması gereken büyüklük ve ağırlıktaki sandıkları taşımak durumunda bırakıldılar ve bazıları bunun sıkıntısını çekti. Ayrıca, araç-gereç eksikliği (bazen bir

çekiç bulmak bile sorundu) gereksiz sürtüşmelere ve zaman kaybına neden oldu. Bunların alımı, gerek yollanacak kişi, gerekse nakit darlığı ve vasıta yetersizliği nedeniyle sorun haline geldi. Umarım 4. Bienal'de ağır işlerde ve gel-git işlerinde kullanılmak üzere yardımcı ve vasıta sorunu ile basit görünse de öyle olmayan çay-kahve-meşrubat sorunu daha rahat çözülür.

5. Curator ve sanatçıların İstanbul'a geliş programları son ana kadar belirsizdi ve sürekli değişiyordu. Bu geliş-gidişlerle sorumlu arkadaşı üzdüğü kadar bizleri de olumsuz etkiledi. Yaptığımız programları sürekli değiştirmek zorunda kaldık, yardımcı ekibi görevlendirmede ciddi aksamalar doğurdu. Geliş-gidiş programlarının önceden yapılması ve elden geldiğince değiştirilmemesi istenmeli.

Katalog

1. Bazı ülkelerin katalog metinlerini, katılacak sanatçıların listesini ve işlerin diaları ile başlıklarını zamanında almakta güçlük çektik. Bazı curator'lar son dakikaya kadar metinlerinde önemli boyutlarda değişiklik yapmak istediler. Esnek davranmak zamanlama açısından bize ve basım işlerini yüklenenlere gereksiz sorunlar çıkarttı. Kuralların başından net ve kesin olarak konması ve bizlere gereksiz sorun çıkartan esnek davranışlardan kaçınılması gerekir.

2. Metinlerle ilgili sorular ve onay almalar yaz aylarına rastladığından (her kes tatile gitmiş ve yerine kimseyi bırakmamıştı) ne curator'lara ulaşabildik, ne de bir muhatap bulabildik. Ayrıca bazı ülkelerle faks bağlantısı da doğru dürüst

kurulamıyordu, saat farkının yarattığı sorunlar da cabasıydı. Bu durumlarda DHL'le bağlanmak faksa güvenmekten daha iyi olur.

3. Bazı biyografilerde yollanan şablon forma bağlı kalınmadığı için defalarca yazışmak durumunda kaldık. Gerek curator'ların, gerekse sanatçıların bu formlara bağlı kalması ısrarla istenmeli.

4. Metinler İngilizce istenmesine karşın hem başka dilde, hem de geç gelenler oldu, uzman çevirmen bulmakta güçlük çektik, bir kaç metin birden fazla çevirmence çevrildi, gereksiz zaman ve emek harcandı. Metinlerin curator'ların denetiminde İngilizce'ye çevriltip yollanması sağlanmalı.

Yukarıda belirtilen aksaklıkların bir bölümü Feshane'deki onarımın bitmemiş olmasından kaynaklanıyordu. 4. Bienal bu açıdan daha şanslı olabilir, olmayabilir de. Düzenlemenin o zamanki koşullara göre planlanması ve gerek İKSV ve Müze elemanlarının, gerekse geçici ekibin çok önceden bu plandan haberdar edilmesi ve check-list'lerin zamanında hazırlanması bu sorunları kısmen çözebilir.

Aksaklıkların bir bölümü de kanımca vakıf bünyesi içinde kalıcı bir yönetim kadrosu oluşturulamamasından kaynaklanıyordu. Geçmiş bienallerde görev yapmış kurul üyeleri de sanırım bu görüşüme katılacaklardır. 3. Bienal'de düzenlemeyle görevli arkadaşların (curator ve İKSV'nin deneyimli elemanları dışında) büyük bölümü yarı-zamanlı öğrencilerdi ve böylesi bir düzenlemeyle ilk kez karşılaşıyorlardı. Başta da belirttiğim gibi hepsi canla-başla çalıştı ama verimli olabilmeleri çok uzun sürdü. Eğer tam zamanını bu işe verebilecek, konuya hakim, belli bir deneyimi

olan, olmasa bile konuyu toparlayabilecek yetenekte kişiler bir araya getirilebilse (bunda ödenen ücretlerin de rolü vardı sanırım) ve son derece açık bir görev bölümü yapılabilseydi, aksamaların bir bölümü engellenebilirdi kanısındayım.

4. Bienal'in başarılı olabilmesi için sanırım yukarıda belirttiğim noktaların gözden geçirilmesi ve geçmiş bienallerin hatalarının yeniden değerlendirilmesi gerekecektir. IKSV'na ve yeni Danışma Kurulu'na başarılar diler, saygılarımı sunarım.

Z. Rona

Zeynep Rona